

práce měla smysl. Je to zároveň i lidská povinnost, na níž závisí přežití a rozvoj lidstva. Ježíšovy zázraky tuto povinnost nijak neumenšují, ale naopak ji ještě zdůrazňují a dávají jí nový rozměr. Živit a šatit lidi, pomáhat jim a hájit je, to pro křesťana, který chce žít podle evangelia, znamená dívat se na ně jako Kristus a dělat pro ně to, co by dělal on. Křesťan, ať už je to zemědělec, lékař či státník, právě z tohoto důvodu nemá žádné právo se vyvyšovat nad své kolegy a považovat se za lepšího než oni.

Křesťanova nadřazenost – smíme-li vůbec tohoto slova použít – spočívá jen a jen ve zvýšené pozornosti, kterou věnuje lidské bídě, v odvážném úsilí o to, aby se každé bezpráví, na něž si většina lidí už zvykla, co nejrychleji napravilo, v důvěře v Boha, která jeho iniciativu nebrzdí, ale naopak umocňuje, v touze žít podle blahoslavenství, která mu přikazují zastat se ponížených a opuštěných, v bratrské blízkosti, díky níž se mu otvírají lidská srdce a soustředí se kolem něho.“

Zázračné rozmnožení chlebů přináší cenné poučení pro každého z nás. Jedná se totiž o zázrak, který musíme zde na zemi dále rozvíjet.

„Kristus bere pár chlebů, které má před sebou, požehná je, poděkuje otci, rozláme je a rozdává. V tomto jeho počínání je skryt celý křesťanský smysl vlastnictví. Poděkovat a požehnat znamená uznat absolutní Boží nadvládu nad vším tvorstvem. Jeho majitelem je pouze Bůh, nikoliv

my lidé. My za ně neseme zodpovědnost, protože nám bylo svěřeno. Nejsme jeho vlastníky či majiteli, jsme jeho správci. Bůh nám je svěřil, abychom v něm respektovali jeho otcovskou vůli. Vlastníme, abychom spravovali, rozmnožovali a rozdávali. Něco vlastnit je právo, které hraje v lidském životě nesmírně významnou roli, a proto je to právo všech lidí: nejen těch, kteří mají víc než ostatní, ale především těch, kdo nemají nic. Je to právo, z něhož nelze nikoho vylučovat, je to povinnost sdílet to, co mám, s druhými, a spolupracovat s nimi“ (U. Vivarelli). Nejsme povoláni k tomu, abychom vlastnili, ale abychom rozdávali. Právo něco vlastnit musíme ospravedlnit sdílením a rozmnožováním. Chléb, který požíváme, musí nést nejen výrobní značku lidské námahy, ale také výrobní značku lásky.

Když trvám na tom, že chléb je „můj“, a ne „náš“, vyháním ze světa Boha.

Alessandro Pronzato – Provokující evangelia

Další texty v týdnu

Po: Jer 28,1-17; Mt 14,13-21

Út: Jer 30,1-2.12-15.18-22; Mt 14,22-36

St: Dan 7,9-10.13-14; 2 Petr 1,16-19; Mk 9,2-10

Čt: Jer 31,31-34; Mt 16,13-23

Pá: Nah 2,1.3; 3,1-3.6-7; Mt 16,24-28

So: 1 Petr 4,12-19; Lk 9,23-26

Krásná historka. Objevil se tam malý kluk. A ten myslel dopředu. (Což se málokdy u malých kluků dá předpokládat.) Měl s sebou těch pět chlebů a ty dvě rybičky. On se zásobil. Ten kluk, jediný z celého zástupu, si uvědomil potřebu jídla a všechno nabídl. Naivní dětská velkorysost... Přinesl si večeri a nabídne ji takovému zástupu lidí! A Kristus jeho ohromný projev velkorysosti v tu ránu vzal. Vzal od malého kluka drobeček a ukázal, co to je velkorysost opravdově. Najednou Někdo z toho malého udělal to veliké božské. Prostě se najedli všichni a ještě zbylo dvanáct košů kousků, co lidé (neměli asi nijak zvláštní etiketu jídla) rozházeli kolem dokola.

Tento příběh je pro nás vodítkem k tomu, abychom do druhé půlky roku vstupovali s velkou velkorysostí svého srdce. Měsíc srpen je tomu obzvláště věnován ve svátcích, které budeme prožívat, ale také v tom, že se blíží, že nastávají sklizně. Naše sklizeň by měla být sklizní naší velkorysosti.

Jiří Reinsberg: Probihejte Jeruzalém a sviťte (přepis rozhlasové promluvy)

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Daniel J. Harrington – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Matouše; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

18. neděle v mezidobí – cyklus A

31. července 2014

¹³Když Ježíš uslyšel o smrti Jana Křtitele, odebral se lodí na opuštěné místo, aby byl sám. Jakmile o tom lidé uslyšeli, šli pěšky z měst za ním. ¹⁴Když vystoupil a uviděl velký zástup, bylo mu jich líto a uzdravil jejich nemocné. ¹⁵K večeru k němu přistoupili učedníci a řekli: „Toto místo je opuštěné a už se připozdilo. Rozpusť proto zástupy, ať se rozejdou po vesnicích a koupí si něco k jídlu.“ ¹⁶Ale Ježíš jim řekl: „Není třeba, aby odcházeli. Vy jim dejte jíst!“ ¹⁷Odpověděli mu: „Máme tady jenom pět chlebů a dvě ryby.“ ¹⁸Ježíš řekl: „Přineste mi je sem.“ ¹⁹A rozkázal, aby se lidé posadili na trávě. Potom vzal těch pět chlebů a ty dvě ryby, vzhledl k nebi a požehnal, lámal chleby a dal učedníkům a učedníci zástupům. ²⁰Všichni se najedli dosyta a ještě sesbírali plných dvanáct košů zbylých kousků. ²¹Těch, kdo jedli, bylo na pět tisíc mužů kromě žen a dětí. *Mt 14,13-21*

Úvod k meditaci

Ježíš se dozvídá o smrti Jana Křtitele, který mu byl blízký. Jeho reakce je pochopitelná – chce být na chvíli sám. Ale lidé si ho našli. Je vidět, že Pán nepodléhá smutku, sebelítosti nebo zahořklosti na lidi. Naopak: je velmi citlivý na lidi okolo, bylo mu jich líto a věnuje se jejich trápením – uzdravuje nemocné, sytí je. Ani pro mne není lékem na zármutky sebelítost a zahořklost: kde se přesto v mém životě objevují? Mohu se nechat oslovit postojem Ježíšovým, a místo destruktivní sebelítosti i já se mohu otevřít lidem, být tu pro ně.

Výklad biblického textu

Kontext: Ježíš, odmítnutý prorok a Mesiáš, sytí svůj lid na poušti. Je větší než Mojžíš (16,3-4), protože je Pán, který dává své tělo jako pravý pokrm (Jan 6,55); je větší než Elizeus (2 Král 4,42nn), protože je sama Moudrost, která nabízí překypující život.

V Matoušově pořadí událostí následuje první nasycení po retrospektivě smrti Jana Křtitele, k níž došlo také při hostině. Zařazení Herodovy slavnosti a Ježíšovy hostiny vedle sebe je působivé. Na Herodově hostině vládne pýcha a arogance, pikle, a dokonce i vražda. Odehrává se na královském dvoře. Na Ježíšově hostině se děje uzdravení, důvěra a vzájemné sdílení. Odehrává se na opuštěném místě – řecky zvaném eremos, tedy v pustině, v níž Bůh seslal Izraeli k jídlu manu.

Biblický vzor pro Ježíšovo nasycení pěti tisíců se nachází v 2 Král 4;42-44. Prorok Elíša nařizuje svému služebníkovvi, aby předložil stovce mužů dvacet ječných chlebů a čerstvé obilí. Služebník zprvu odporuje, ale pak uposlechne prorokova nařízení. Zástup je nasycen a ještě něco zůstane: „Potom přišel jakýsi muž z Baal-šališi a přinesl muži Božímu chléb z prvotního obilí, dvacet ječných chlebů a v ranci čerstvé obilí. Elíša řekl: ‚Dej to lidu, ať jedí.‘ Ten, který mu přisluhoval, namítl: ‚Cožpak to mohu předložit stu mužů?‘ Ale on odvětil: ‚Dej to lidu, ať jedí, neboť toto praví Hospodin: ‚Budou jíst a ještě zůstane.‘ Předložil jim to a oni jedli a ještě zůstalo podle Hospodinova slova.“ (ČEP)

Toto vyprávění s mesiášským podtextem připomíná eucharistii, pokrm nového lidu. Křesťanské společenství má ve svém středu Syna, kterého přijalo darem a dělí se o něj s bratry. To, co zde

1. čtení:

Iz 55,1-3

2. čtení:

Řím 8,35.37-39

Evangelium:

Mt 14,13-21

Srovnaní:

Mk 6,30-44;

Lk 9,10-17;

6,1-15;

Mt 15,32-39;

Mt 26,26;

Lk 24,30;

2Kr 4,44;

Žl 78,29

Ježíš dělá, předjímá jeho konání při poslední večeři (v. 19 = 26,26) a také to, co učedníci budou pak stále konat na jeho památku (1 Kor 11,23n).

14 Když vystoupil a uviděl velký zástup, bylo mu jich líto a uzdravil jejich nemocné: V Ježíšově činnosti je jasně patrný jeho soucit (srov. 8,17). Soucit v řečtině připomíná mateřské lúno: to je základní vlastnost Boha – lásky, který je Otec s mateřskými rysy (srov. Lk 6,36).

15 Toto místo je opuštěné a už se připozdilo: Opuštěné místo – s řeckým slovem erémos (opuštěné) souvisí výraz hé erémos (poušť). Čtenář si zde nemá představovat skutečnou poušť, protože se jedná o místo, které je očividně poblíž Galilejského moře. Nicméně slovo erémos zde použité přináší s sebou narážku na putování starověkého Izraele v pustině a jak jej Bůh živil manou. Učedníci poznamenávají, že kolem je poušť a noc je na spadnutí. V poušti se nedá jíst a už pomínila hodina, kdy by se dalo něco podniknout: nedá se žít a už se nedá nic dělat.

rozpusť zástupy, ať se rozejdou po vesnicích a koupí si něco k jídlu: V poušti a na pokraji noci učedníci navrhují z pouště odejít, vrátit se do vesnice, odkud přijeli, a něco koupit. Ale Ježíšův chléb je právě v poušti a v noci, a koupit se nedá.

16 Není třeba, aby odcházeli: Ježíš nehledá řešení venku, v návratu tam, odkud vyšli. Pro něj je řešení po ruce zde a nyní, a je zdarma! Jen je třeba přistoupit k situaci jiným způsobem.

17 Máme tady jenom pět chlebů a dvě ryby: To s bídou stačí jim a jen na chvíli. Komunita považuje vždycky za nedostatečné to, co tu právě je. Nevšimne si, že pět a dvě je sedm, což je číslo dokonalosti, božské. Je to úplné nasycení pro všechny, pokud z toho člověk žije jako z daru; a hlad bude trvat, pokud si to člověk nechá jen pro sebe.

18 Přineste mi je sem: Naše nedostatečnost je přinesena k Ježíši a vložena do jeho rukou. To, co mám a co jsem, ať je to málo nebo hodně, je vždycky v nadbytku, pokud je to přijato, rozlámáno a rozdáno rukama Ježíše.

19 vzal těch pět chlebů a ty dvě ryby, vzhlédl k nebi a požehnal, lámal chleby a dal učedníkům a učedníci zástupům: Ježíš vystupuje v roli otce při typickém židovském stolování. Požehnání bylo tradičním židovským požehnáním před jídlem: Požehnaný jsi, Hospodine, náš Bože, králi světa, který vyvádíš ze země chléb. Po požehnání následovalo lámání chleba a rozdělení na 14 márných kousků. Slovní vyjádření předjímají poslední večeři (Mt 26,26).

20 sesbírali plných dvanáct košů zbylých kousků: Z toho chleba, který jedli všichni a dosyta, zbývá ještě dvanáct košů, jeden pro každý kmen, jeden na každý měsíc. Zbude z nich pro všechny a navždy! A to zakouší Církev, tehdy a dodnes.

21 Těch, kdo jedli, bylo na pět tisíc mužů: To je počet mužů v prvním společenství v Jeruzalémě (srov. Sk 4,4), které žilo podle Ježíšova učení a učinilo svůj majetek společným, lámalo chléb a s radostí se modlilo (Sk 2,42). Nikdo neříkalo tom, co měl, že je to jeho vlastnictví; všechno měli společné a nikdo neměl nouzi (Sk 4,32.34). Kdo měl majetek, dělil se o něj se všemi podle toho, jak kdo potřeboval (Sk 2,45). A to všechno v naprosté svobodě (srov. Sk 5,4). **kromě žen a dětí.** Výslovně se tu uvádějí ženy a děti, ti, které v tehdejší době jinak nebyly brány tak vážně.

K tématu

Když při adoraci hledíme na proměněnou hostii, promlouvá k nám znamení, jež odkazuje k stvoření. Setkáváme se s velikostí daru, ale setkáváme se také s Ježíšovým utrpením, křížem a zmrtvýchvstáním. Skrze tento pohled adorace nás Ježíš přitahuje k sobě, vtahuje nás do svého tajemství a chce nás skrze ně proměnit, tak jako proměnil hostii. Prvotní církev viděla v chlebu tuto symboliku. Ve spise Didaché („Učení Pána hlásané národům dva nácti apoštolů“), napsaném kolem roku 100, nacházíme v jedné modlitbě tato slova: „Jako tento úloмок chleba rozptýlený po horách byl sebrán v jedno, tak nechť je sebrána tvá církev ze všech končin země a dána do tvého království“ (IX, 4). Chléb učiněný z mnoha zrn naznačuje událost sjednocení: stávat se chlebem z rozdrčených zrn znamená sjednocovat se. Je nás mnoho a máme se stát jen jedním chlebem, jedním tělem, jak nám říká svatý Pavel (1 Kor 10,17). Tak se znamení chleba stává zároveň nadějí i posláním.

O víře, naději a lásce – Na minutu s Benediktem XVI.

Když se někde začne mluvit o civilizaci, popadnu tužku a papír a dám se – tak jako už mnohokrát předtím – do počítání.

Nad výsledkem výpočtů, k nimž mě slovo „civilizace“ vždycky znovu přiměje, se pak jen hořce usmívám. Co mi tahle slavná civilizace dává? Pár hodin úzasu nad tím, jak lidé dobývají vesmír, mrazení, když si uvědomím, jak pronikavě se zkrátily vzdálenosti, a občas i opojení a nadšení nad nějakým pozoruhodným divem techniky.

Jedno její sdělení však považuji za nejdůležitější ze všech. Jde o pouhé číslo. Spočítal jsem si to. Díky němu vím všechno, co potřebuji. Zbrojní arzenály celého světa obsahují obrovské množství výbušnin. Pokud jsem se při počítání nespěl, připadá na každého obyvatele naší země dvacet tun tritolu.

Každý z nás má tedy právo na dvacet tun tritolu. Ta civilizace dokáže vymyslet krásné dárky, nemyslíte? A až nějakému bláznovi rupne v bedně a stiskne knoflík, dopraví mi ho až do domu.

Ale mně to nestačí a počítám dál. Odborníci tvrdí, že člověk k životu potřebuje dva tisíce sedm set kalorií denně. Pokud jich má méně než dva tisíce, trpí „chronickým hladem“.

Sedesát procent světové populace zažívá v současnosti „absolutní hlad“, který se týká jak kvantity, tak i kvality potravin. Kvůli nedostatečné výživě zemře každý rok třicet miliónů lidí. Mají hlad. Nedostává se jim chleba. Naše civilizace je schopná zajistit lidstvu tisíce megatonů výbušnin, ale není s to zajistit všem chleba, dát denně každému člověku dva tisíce sedm set kalorií, které jsou nutné k tomu, aby přežil. Naše civilizace nabízí každému z nás balíček s dvaceti tunami tritolu (tolik snad ani nepotřebujeme...), a zároveň každý rok posílá třiceti miliónům lidí ortel s rozsudkem smrti. Zemřou hladu. Můžeme tvářit v tvář této skutečností ještě mluvit o civilizaci?

Myslím, že vzdor nadzvukovým letadlům, orbitálním družicím obíhajícím kolem Země a všem ostatním „divům“ vyspělé techniky opravdová civilizace ještě nezačala.

Na první stránce dějin civilizace musí totiž stát toto prostinké sdělení: Každý na zemi má co jíst.

Dokud tato zásadní změna nenastane, budou naše dějiny pořád jen dějinami barbarství. Barbarství, které dokáže vynalézt úžasné a nevidané věci, ale přesto zůstává barbarstvím.

Evangelium naproti tomu voní chlebem. Chléb zaujímá v evangeliu velmi významné místo, podobně jako v myšlenkách otce, který musí uživit velkou rodinu. Kristus však k chlebu nepřistupuje jedním jediným způsobem. Jeho postoj k němu není jednoznačný.

V poušti, po čtyřicetidenním postu, nevyhověl ďáblu naléhání a neproměnil kameny v chléb.

V horském kázání nařizuje: „nedělejte si starosti o svůj život, co budete jíst“ (Mt 6,25). Zároveň nás však učí modlit se: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes“ (Mt 6,11).

Zástupy kárá tvrdými, hněvivými slovy: „Hledáte mě ne proto, že jste viděli znamení, ale že jste se dosyta najedli z těch chlebů“ (Jan 6,26). Nicméně chleby zázračně rozmnožil o své vůli, nikdo ho o zázrak nežádal.

Na jedné straně říká, že chléb není vůbec důležitý, a na druhé straně, že je nesmírně cenný. Vybízí nás, abychom se o něj nestarali, a zanedlouho soustředí naši pozornost jen a jen na něj. Pokud jde o chléb, najdeme v evangeliu tvrzení, která si zdánlivě odporují.

Zásadní chyba spočívá právě v tom, že bereme v úvahu jen jednotlivé texty, ale zapomínáme na celek, opomíjíme to, co je navzájem spojuje.

Kristus udělal zázrak. Jeho slova pronikla na dno ranečku, kde leželo pět zlatavých chlebů, a „neúprosná realita čísel vzala v tu chvíli za své“ (L. Santucci). Ježíš projevil svou moc, a náhle tu byly tisíce chlebů.

Tento zázrak – stejně jako všechny ostatní – však nesmíme vykládat svévolně.

„Ježíš zástupy, které nasýtil, i nemocné, které uzdravil, rychle opustil. Dal tak najevo, že učinil něco výjimečného, že zázrakem zareagoval na zcela konkrétní mimořádnou situaci, ale že ani lékařům, ani pekařům se do řemesla plést nehodlá. Lékařům, pekařům i všem ostatním lidem, kteří vykonávají nějaké zaměstnání, však ukázal nový význam a velikost práce: práci jako projev lásky. Zástupu rozdal chleba a ryby, ‘kolik kdo chtěl’ (Jan 6,11), ale určitě ne s cílem dát pekařům, kteří se v něm jistě také nacházeli, najevo, že svět se bez nich napříště obejde. Spíše je chtěl napomenout, aby i jejich chléb byl vždycky tak dobrý jako ten, který právě jedí, a aby při své práci mysleli i na ty nejchudší.“

Žít a šatit lidi, poskytovat jim pomoc a zajišťovat pro ně mír a spravedlnost, to jsou velké úkoly pro každého, komu záleží na tom, aby jeho